

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 20.— Coz.

Pe jumătate an 14.— "

Pe 3 luni . . . 7.— "

Pe o lună . . . 2.40 "

Pentru România și

străinătate:

Pe un an . . . 40.— franco

Telefon

pentru oraș și interurbă

Nr. 750.

REDACȚIA

ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi N-rul 1/a
INSERTIUNILE

se primesc la admini-

strație.

Mulțumite publice și Lez

deschisă costă șirul 20 fil.

Manuscrise nu se in-

napolază.

ROMÂNUL

Noue inițiative politice.

Arad, 23 Octomvrie.

Încă nu se pot prevedea consecințele războiului continental; vor fi consecințe funeste pentru civilizație, ori consecințe cari să permită întronarea unui spirit nou, bun și uman în organismul țărilor. În orice caz, *echitabilitatea războiului* consistă în răsărirea unor creații politice cari să asigure nou avânt, nouă expansiune a progresului.

E aproape sigur că din ciocnirea violentă dintre împărăția germană și cea rusească va rezulta renașterea politică a poporului polon de 20 milioane de suflete. Vărsarea sângelui polon într-o tabără ca și în alta se face cu însuflețire, în speranța că va izbândi realizarea unui vis vechiu, alimentat cu multă conștiință și muncă. Dacă se va înfăptui autonomia polonă — și e aproape sigur — număratoarele jertfe de sânge polonez s'au făcut pentru împlinirea unei ținte supreme. Sunt până acum promisiuni, dar sunt și fapte. Dacă energice națiuni germane i s'au putut face imputări îndreptățite, acestea au fost posibile numai din cauza lipsei de inițiative politice în favorul neamurilor polone, danez și francez. Deodată cu războiul în împărăția germană s'a schimbat o mentalitate istorică ce părea ireductibilă, față de Poloni. Represaliile au luat sfârșit și au fost recunoscute oficial revendicările naționale polone. Biserica și-a primit reprezentanții ei poloni la conducere, în administrație au intrat funcționari poloni, ziarele polone pot fi puse în circulație pretutindeni, însăși comanda militară supremă germană redactează în limba polonă organul său *Kriegsblatt*, sub titlul *Gazeta Wojenna*. Poporul po-

lon e amețit de optimism și însuflețire, și-și trimite vesel în războiu reprezentanții sângelui său. Față de acest popor războiul actual e echitabil.

Schimbarea mentalității germane față de supusul popor polon este una din minunile războiului a cărui flacără a cutropit aproape întreg continentul și amenință să aprindă mai departe. O minune care fascinează departe, și o lume întreagă e recunoscătoare Germaniei pentru ivirea ei. O minune ca aceasta este așteptată și la noi.

Lupta pentru revendicarea drepturilor naționale românești până la mobilizarea generală se izbea de zidul gros al neîncrederii. Se părea adecă, de decenii, că naționalitățile sunt robite de gândul zdruncinării acestui stat, de ideea iredentismului. Probe ponderabile, în stare să schimbe o mentalitate istorică, nu s'au putut da, până la chemarea generală sub arme dela începutul lunei August.

Concentrările repezi ale soldaților români de atunci au nimic și adus în perplexitate administrația militară care nu mai biruia cu înregistrările anunțurilor și îmbrăcării militare, deși se știe ce rol însemnat, cât de complicată este organizația administrației militare din monarhie, întocmai ca și cea civilă, cu egal numai în imperiul aliat. Ele au produs uimire și perplexitate și în societatea maghiară. Dar atât. Inepuizabilul element ostășesc pe care provița îl trimite la oraș, n'a stors nici o considerație de ordin superior din peana celui mai umil gazetar evreo-maghiar. Și pe mai departe monopoliza admirația „ințanțistului maghiar”, nici un slab vot nu se ierta reprezentantului de sânge românesc — până târziu, în toial războiului.

Începuse adecă să se izvodească dela o vreme tot mai număratoarele note oficiale despre strășnicia vitejească a soldatului român, regimentele majorizate de element românesc se împărțeau de laude în ordine de zi, iar unul a strâns cele mai numeroase medalii. Presa din monarhie a trecut din atitudine de rece expectativă, în concesiie și admirație față de vitejii români, gazetarii-maghiari steteau de vorbă cu răniții români și concepeau material de foiletoane. Românii s'au bătut nebuni pe malurile Dunării, la „granița uscată” a Bosniei, la Noua Suliță, Grodek, Crasnic, la Dunajow în împrejurările Lembergului, în iadul din pădurea Rohatinului...

S'au dat, în sfârșit, probele cele mai mari cari se puteau da, că poporul românesc nu gravitează în afară, ci luptă pentru pământul pe care l-au moștenit de atâta amar de vreme, însuflețit de o nădejde străbună într'un viitor mai bun.

Rânduri-rânduri pleacă sub arme reprezentanții sufletului românesc, în răstimpuri apropiate, și cu fiecare rând tot mai stăruitor, tot mai impetuos la cei deacasă cere deslegare întrebarea despre enigmatică stare a războiului. Acel viitor mai bun oare putea-va să vie ori nu, acum cu războiul? După ce soldatului român i s'au recunoscut virtuțile ostășești, după ce e câștigată încrederea în forțele neamului românesc și în patriotismul său, oare n'ar fi sosită vremea răsplătii, vremea împlinirii revendicărilor naționale? Par'că s'ar zice: „Am adastat de atâta putere de vreme, neputincioși în fața acuzelor de nepatriotism, odraslele sângelui nostru au spulberat aceste acuze cu jertfe scumpe, oare guvernul ungar n'ar putea să ne dea ce e al nostru, să

Spre graniță.

Se înnopta. Focul apusului se stinsese. Violentul dealurilor, opalul cerului și ruginiul câmpului, — începeau a spălăci. Tifoane cenușii ascundeau depărtarea, pe când trenul urca, găfăind, cu un ochi de ciclop în frunte și trei candeleroșii în coadă. Înainte, se depănau șinele, ca două sârme lucii; înapoi dispărea Pitești-ul, — iar în lături, goana trenului răscolea aerul răcorind ce mai rămăsese din păcla zilei.

Radu Strătilaru și Tică Zanga, stau în vagonul de dormit, — unul, pe o canapea din cabină, cu un jurnal în mână, — altul fumând în coridor, la fereastră.

O blondă, — fostă Evă a unui Adam, bogat, tocat și lăsat, poruncise cointreau și sâsăia, to-lănită, ca și soru-sa, un cântec terfelit, sub o braznică privire a unui minor, pe care-l duceau la Aix, să-l scuture. Alături, un slăbănog tușea cavernos, — o tușă seacă, spartă, sinistră, ca tinafesul. Mai dincolo, într-o cabină mare, un neamț, cu o barbă popească, horcăitor ca un trombon, promitea o urâtă noapte spânului, cu care juca cărți.

Și atât. Tot restul vagonului, — gol.

Gol era și'n sufletul lui Radu. Prea-l munceau gândurile, prea-l îmbrânceau amintirile, ca să nu-i pară tot haos. Chiar să fi vrut să scuture, să facă o sportare, să-și mai vie puțin în fire, — tot n'ar fi putut. Il urmărea o umbră, o femeie, o patimă: Sonia. Fereastră, rău prinsă,

se deschisese, lovindu-l, și nu simțise; — țigara numai ardea de mult, și trăgea din ea într'una; de două ori îi vorbise Tică, și n'auzise.

Cum își vede omul, când se'neacă, tot conștient vieții, — tot așa își vede și el: copilăria, fără mamă și fără dragoste, — vestejirea în amarul pensioanelor, — tipicul tâmpitor din facultăți, — și la urmă, bărăganul carierei, — toate reci, sterpe, pustii — ne'ncălzite de nici o vorbă dulce, neluminate de nici un ochi blajin. Il iubise tat'-său, dar de departe; — frați, avusesese, dar vitregi; — rude destule, dar geaba! „Mamă”, nu-și aducea aminte să fi zis decât de frică, — așa că, cu cât se uita mai mult înapoi, cu atât îl îngrozea singurătatea, cancerul care-i otrăvise sângele și-l făcuse cum era: violent, egoist, schimbător. D'aia n'avea două zile la fel. D'aia-l vedeai aci blând, delicat, dragăstos, *nui*, — cum îl răsflăta odinioară Sonia, — și aci posac, tăfnos, brutal, capabil de orice. Pentru unul, și-ar fi rupt din carne, să-l ajute; — altuia, să-l fi văzut mort, nu-l da. Svăpăiat în toane, catâr în convingeri, tigrul când vedea o nedreptate, — cine nu-l cunoștea, nu-și putea da seama ce amestec de bine și de rău era în labirintul firii lui.

— A murit Costea!... Strigă pe neașteptate Tică, speriat de lovitura știrii, și ghemuind gazeta în care o citise.

— Care Costea?...

— Lateș.

— Hm!... Nu mă mir, — răspunse Radu, fa-

talist, după o oarecare gândire. De câțva timp, așa vrea „Domnul”: ia oamenii și lasă vitele.

— Mai an, Verera; astă iarnă, Barbu, acum, el... Hm! Pe alese!...

— Bietul Costea!

— Ce prieten!

— Și... de ce-a murit?

— Subit.

— Se-nțelege. Surmenaj. Munca ca hamalii, ca să-și ducă zilele... pe când c'onașii, javrele și morunii, trăiesc!... trăiesc bine!... Subvenții, misii, recompense... A lor e împărăția cerurilor!... 30 de mii unui ex-zugrav, azi pictor, pentru două biserici magistral spoite; — 20 de mii unui pietrar devenit sculptor pentru bustul unui biet literat, căruia o muză slăbănoagă, sub pretext de adorație, îi dă de jos cu tifla; — tot atât unui lăutar ca să cânte „d'a-ncălare” vitejii lingușitoare, — plus carnete cu „fraiori” pe C. F., și zilnice excursii excitante, în automobile, plățite, vorba formulei, de „Stat, județ sau comună”.

— Măă, Radule!.. izbučni Tică, tâșnind în coridor. — Tot prunc ai rămas!.. Ori cazii din Joe!... — Păi bine, mă, — javre, fâte și „moruni”, cum zici tu, — sunt pretutindeni. Pretutindeni invidie, lingușiri, nedreptăți și victime!... Nici n'am putea trăi unii cu alții dacă nu ne-am nărâi și mușca reciproc. — Asta e lege, mai simplă ca o regulă de trei. Noroc că, deasupra ei, sus, sus de tot, e o alta: că unicul sprijin e meritul, — și singurul rod, e-al muncii.

— Așii!... Basme!...

Prețul unui exemplar 10 fileri.

ne recunoască dreptatea de care suntem toși? Intrebăm sfielnici, dacă n'a sosit cumva timpul asta, pentru că din toată casa noastră ni s'a dus razimul odată cu voinicul, suntem nemângăiați și robiți de durere. Și durerea n'o mai putem s'o înecăm ca prea e mare. Dacă Polonii au fost răsplățiți pentru jertfele lor, oare noi n'am putea fi?”

Monarhia, întocmai ca și Germania, are trebuință de razimul tuturor popoarelor ei. Indesebi monarhia care este o putere artificială, valoarea și prestigiul ei stă în funcțiunea de valoare și prestigiul tuturor națiunilor din lăuntru ei. Fiecare națiune trebuie fortificată, sprijinită moralicește, dupăcum Germania a sprijinit pe Poloni. În sufletul ei să se sădiască sămburele încrederii și perseverării în nădejdea unei soarte mai omenești. Iar fortificarea se face numai prin revendicările naționale cari au format programul de luptă opozițională de atâtea decenii. Guvernul ungar nu crede oare că a sosit momentul așteptării supreme pentru inițiativele politice de mare dreptate față de Românii Ungariei?

— ic. —

Noua regină a României.

Reproducem din „Alkotmány” următorul articol:

Moartea, care acum are un seceriș atât de bogat, a oprit în România palpitarea unei inimi, care ani îndelungați a bătut pentru această țară. A murit regele Carol, lumea întreagă îl jalește, deoarece el era idealul domnitorului monarhic, care cu toată abnegațiunea poartă în inimă dorul pentru bunăstarea și progresul țării sale. Pe tronul strălucitor de glorie l-a urmat nepotul său, care ani de-arândul l-a fost înțelept tovarăș de muncă, cunoscându-l tot cugetul, dorințele toate, pe cari unchiul său le-a nutrit întru mărirea iubitei Sale dulci României. Coroana de aur, care, alături de distinsa coroană de luauri a muzelor, a împodobit fruntea senină și înțeleaptă a reginei Carmen Sylva, lucește mândră pe capul Mariei, regina cea nouă a României.

Cine n'a văzut încă pe această femeie minunată, cine nu a rămas fermecat privindu-l

portretele? În oglinzile ochilor Săi plutește relexul unei personalități poetice, pline de iubire.

O personalitate artistică!

În patria aceasta nouă, cu vechi începuturi de cultură, a intrat ca tânără copilă; de-atunci până azi în tot ce o înconjoară a intrupat o lume de visuri! Palatele și grădinile Sale reamintesc lumea perdută dar plină de farmec a vechiului Bizanț. Din bisericile și vechile portale de piatră ale patriei Sale nouă, a ales decorativele cele mai fine, a studiat arhitectura vechilor mănăstiri și din contopirea elementelor vechi într'o formă nouă și plină de armonie, a dus cu pași nainte cultura patriei Sale, a României.

Are un simț deosebit de fin pentru culori, încât intrat în odăile Sale, omul se crede într'un colțisor vrăjit al naturii vii. Mobilierul și armonia culorilor în ales, sunt tot atât de perfecte, ca și florile cari zimbesc din fiecare colțisor al odăilor sale.

Nimic ce să-ți pară a căutat, căci fiecare obiect poartă timbrul unui suflet înclinat frumșei naturii vii. Cei cari nu au cunoscut-o, adeseori au numit pe fosta principesă, regina-modelor! Dar Ea nu a fost niciodată o sclavă a modei. Și dacă îmbrăcată după simțul Ei estetic, și'n hainele simple, cari se ondulează după formele trupului se distingea și „de cea mai nouă” modă, se atribuie doar simțului artistic și clasic văzut doar de Ea prin prisma frumosului.

Cel care a văzut pe moștenitoarea tronului la Sinaia, călărind prin pădurile uriașe, prin văile adânci, înțelege dragostea ei pentru natură. În frumșea sălbatecă a Carpaților și-a aflat adevărata Sa patrie. Acestui fapt ce datorește, că nu numai după religie și limbă, dar înadavăr copiii Săi au devenit copiii României. Astfel i-a putut învăța să-și iubească patria, arătându-Le frumoasa întindere cu pământ, ce-or putea-o numi cândva de-a Lor. În plimbările Sale lungi de Ei era însoțită, împreună se bucurau de frumșetele multe și vii. Regina Maria e o mamă cum puține sunt, prietenă bună, plină de pricepere față de copiii săi maturi, de iubire nețărmurită față de cei miței.

Ca moștenitori ai tronului, părechea Ilu-

iar soru-sa, șopăia alături, cu feciorul de bani gata.

Radu, — tot la fereastră. Se uită, prin geamul spart, la cloroticul profil al lunii. Nu vedea nici norul, care-i da ocoale, — nici stelele, li cărind geloose, — nici zarea, cătrănită de silueta unei păduri.

Se uită țintă la ea, — ca 'n extazul unui habotnic, hipnotizat de-o icoană.

Și orăcăitul în treacă al unui broscoi, parcă-i zicea 'n bătaie de joc:

Uite luna!...

Stă, nebuna,

Sus, pe-un deal înrouat, —

Și zâmbeste

Femeiește

Unui tont amorezat.

(Fl.)

Haralamb Lecca.

AVIZ.

Spre orientarea publicului din România, relativ la abonamentele cu cari vor să ne onoreze, la achitarea lor etc., facem cunoscut, că, pentru a înlesni raporturile, d. ing. GR. DABLIJA, din București, str. Rumeoară 23, este reprezentantul nostru administrativ, dispunând pentru întreaga țară de o organizație excelentă pentru care și asumă toată răspunderea.

DIRECTIUNEA.

stră, a fost în fericita situație, să trăiască ani lungi în această țară, fără să-și bată capul cu trebile pline de griji ale guvernării.

— Din aceste vremuri frumoase, i-a cunoscut și i-a iubit poporul Român. Dar și în vremurile acestea lipsite de povară, viitoarea păreche domnitoare a fost aproape de sufletul și nevoile poporului iubit. Regina, de-acum a României apăsătoare și atunci acolo unde era durere și lipsă, netezind cu mâna Sa caldă, mângâind cu vorba Sa dulce. Când epidemia holerei ce-a vizitat România pe vremea războiului balcanic băntuia poporul Țării, în șirul Româncelor era și Ea, principesa Maria. Dacă era lipsă de-un sfat înțelept, regele Carol după ascultarea părerii moștenitorului Ferdinand, adeseori cerea s'asculte și vorba plină de înțelepciune a principesei Maria.

Regina României pe cât e de frumoasă pe atât e de cuminte, de aceea se va alătura de bună seamă și în lupta aceasta nobilă și mare, pe partea unde e dreptatea. Și dacă azi e chemată să lucre pentru viitorul mare al României, suntem siguri, că munca Sa va fi rodnică și binecuvântată.

T. N.

Războiul.

Apropiata pace cu Belgia.

Roma. — Ziarul „Corriere d'Italia” primește din Paris știrea că, după cât se telegrafiază din Amsterdam, cancelarul imperiului german, d. Bethman Holweg, s'ar găsi la Bruxelles pentru a încerca să provoace o întâlnire cu regele Albert în scop de a pune la cale tratativele de pace. Au început deasemenea tratative între guvernul olandez și autoritățile germane pentru reîntoarcerea belgienilor în patrie, dar până acum nu s'a ajuns la un rezultat definitiv. (A. T. I.)

Cartea galbenă a dlui Delcasse.

Roma. — Ziarul „Croix” asigură că ministrul Delcasse pregătește o „carte galbenă” conținând 250 pagini în care va publica documentele ce privesc direct conflictul diplomatic de mai năntea războiului. (A. T. I.)

Ciocnirea în Adriatică.

Roma. — Corespondentul din Durazzo al ziarului „Giornale d'Italia” spune că, a aflat dela un ofițer francez de pe un cuirasat din Adriatică, că mai multe unități austriece au încercat în câteva rânduri să forțeze blocul escadrei franceze din fața Cattaro-ului. Ieri în timp ce un cuirasat austriac căuta să atragă vasele franceze să iasă din port, un aeroplan plana deasupra portului. Tunurile de pe cuirasatele franceze au început a trage asupra aeroplanului și asupra cuirasatului austriac; acesta a reușit să se retragă iar aeroplanul, după ce a aruncat mai multe bombe asupra năvilor franceze fără rezultat, a dispărut. (A. T. I.)

Măsuri de liniște în Egipt.

Roma. — Se telegrafiază din Constantinopol ziarului „Suddeutsche Zeitung” din Stuttgart, că au plecat spre Franța trupe egiptiene în număr de 15 mii de oameni. Artileria egiptiană a fost trimisă în Sudan dar i s'a luat piesele de armament. Infanteriei rămase în Egipt i s'au luat munițiile. Șeful partidului naționalist egiptian Ferid se află la Constantinopol. Brochure reface istoria piedecilor și relexelor cauzate de Englezii expansiunii panislamismului. (A. T. I.)

Tendințele Germaniei către Adriatică

Roma. — Ziarul „Corriere della Sera” primește din Petrograd știrea că „Novoje Wremja” publică un articol cu privire la aspirațiunile Germanilor și amintește campania încercută de profesorul Bachlinz, zicând că, Germania pen-

— Nu, dragă, nu basme. E peste putință ca, în lupta asta pentru trai, din ce în ce mai dârjă, să nu învingă adevărul și dreptatea. Au să treacă ani, nici vorbă; dar în cele din urmă, tot trebuie să...

O troznitură stridentă și-un geam spart, îi tăiară fraza. Cine știe ce hoinar, sau ce „vrem pământ”, își potolise necazul pe ciocoi, — lapidând trenul.

Și tocmai geamul de lângă scăunșul pe care sta Radu!...

— Fă-ți cruce, domnule!... — îngână Tică, după ce-l mai desgâlbeni spaima. De nu era geamul, îți spârgea capul.

— Ei, și? ripostă Radu, cu dispreț.

Iar văzând că celălalt se uită lung și tace, tot el își răspunse:

— Mai bine!...

Ori frica, neastămpărată încă, — ori slaba nădejdie de-a-l convinge, — dacă nu amândouă, tăiară lui Tică pofta de-annoda firul rupt al frazii.

Flueră ca o mierlă, în chip de concluzie, — își spânzură mâinile în subțiorile vestii, — și, pe când conductorul îi făcea patul, — măsură coridorul, impletindu-se de câteori cotea, trenul, și trăgând cu ochiul în cabinele încă deschise.

Spânul, nu-și isprăvisse partida. Tușitorul, se culcase. Blonda, își ventila vitrina pieptului, —

tru a recu pierdut'o fiind izola voieste să Așa că da acces la A hoii nu a T. I.)

Budape armatei au corespond de operati salutat în mătoarea „Stiu, a grad oares nă acuma așteptau n riantată us

Dacă I avem noi, am avea o o au Rusii

La ince ai nostri schimbat. de incheie

Trebuie veni hotăr ste șase s nu se știe.

Astăzi vin in locu poate teri Pentru mă

Din dec multă infru putem face combatantu du-se cu ce pre durata

Atena. — ficial de re lin, că din c — cumnatu

rectiunea s vale din K Turciei, pe

boiu ce au chiar înain stro-ungar.

ținea șanti tul prin car și patru to

trebuiau pr însă Grecia vaselor de

mult cu cât germane în rea coman

telegrafic Berlin și C contra acces

va permite spre Turcia tură de rel

De altfel de cei iniț

ori ce efor ajunge în a ranță captu

elenă fie d actualmente

cia nu se v

Neu Viena. — Milano: „ este azi s

ca și pentr mânia pen

șeste și ea ca interese

decât atâta be politica

presiumi, n ductiuni n

când puter caere spr

lia să stea

tru a recuceri libertatea de mișcare pe care a pierdut-o la 1870 prin formațiunea imperiului, fiind izolată de Austria prin granițe vamale voiește să-și croaiească drum către Adriatică. Așa că dacă în urma războiului nu va obține acces la Adriatică, se va putea afirma că războiul nu a adus nici un folos Germaniei. (A. T. I.)

„Noi trebuie să învingem!”

Budapesta. — Primind Marți în cartierul armatei austro-ungare din nordul monarhiei ne corespondenții de război, comandantul armatei de operațiune, generalul de inf. **Boroevici**, i-a salutată în numele armatei. Apoi le-a făcut următoarea declarație:

„Știu, că opinia publică se vede până la un grad oarecare amăgită, fiindcă n'am mers până acuma din victorie în victorie, precum se așteptau mulți. Opinia publică este însă neorientată asupra războiului modern.

Dacă Rușii ar poseda o infanterie, precum avem noi, ei ar fi deja la Viena, iar dacă noi am avea o artilerie atât de numeroasă precum o au Rușii, am fi deja la Kiew.

La început situația era astfel: Unul dintre ai noștri contra trei Ruși; astăzi situația s'a schimbat, Unul dintre ai noștri contra doi, iar de încheiere va fi unul contra unul.

Trebuie să avem răbdare, până când va veni hotărârea catastrofală. Ea poate veni peste șase săptămâni sau șase luni — aceasta nu se știe.

Astăzi încă, când impușcăm o mie de Ruși, vin în locul lor cincisute noi. Războiul însă se poate termina numai cu învingerea noastră. Pentru mâne vă promit lucruri interesante”.

Din declarația aceasta francă și făcută fără multă înfrumțetare a generalului Boroevici ne putem face cât de cât o icoană despre forțele combatante, cari își stau față în față luptându-se cu cea mai mare îndărăire precum și despre durată actualului războiu.

Un conflict greco-german?

Atena. — Guvernul grecesc a fost înștiințat oficial de reprezentantul său diplomatic din Berlin, că din ordinul personal al împăratului Wilhelm, — cumnatul regelui Constantin al Greciei, — direcțiunea șantierului german de construcțiuni navale din Kiel, a fost autorizată să vândă imediat Turciei, pe care o va credita, toate vasele de războiu ce au fost comandate șantierului de Grecia, chiar înainte de izbucnirea războiului sârbo-austro-ungar. În urma acestei autorizațiuni, direcțiunea șantierului naval în chestiune, a semnat actul prin care vinde Turciei, un crucișător cuirasat și patru torpiloare comandate de Grecia și care trebuiau predate acestei țări cât de curând. Cum însă Grecia, se consideră proprietară de drept a vaselor de războiu vândute Turciei, cu atât mai mult cu cât a și dat un avans de 6,500,000 mărci germane în comptul plății lor, încă dela efectuarea comandaiei, cabinetul din Atena a însărcinat telegrafic pe reprezentanții săi diplomați din Berlin și Constantinopol, să protesteze energic contra acestui fapt, cu adaugerea că **Grecia, nu va permite sub nici un motiv trecerea acestor vase spre Turcia, cu riscul chiar de a provoca o rup-tură de relațiuni cu Germania.**

De altfel guvernul grec, după câte se spune aici de cei inițiați, are credința fermă că aceste vase, ori ce eforturi se vor întreprinde, nu vor putea ajunge în apele turcești, deoarece vor fi cu siguranță capturate în timpul voiajului lor, fie de flota elenă fie de cea franco-engleză ce încruceșează actualmente la intrarea Dardanelelor, așa că Turcia nu se va putea folosi de ele, sub nici o formă.

Neutralitatea Italiei și României.

Viena. — „Neues Wiener Tagblatt” află din Milano: „Perseveranza” scrie: Neutralitatea este azi singura politică justă pentru România ca și pentru Italia; majoritatea este și în România pentru neutralitate. România împărțese și ea acest punct de vedere, cu condiția ca interesele ei să nu fie vătamate. Dacă nu e decât atâtea, nu e loc ca aceste state să-și schimbe politica. Italia nu se va impresiona nici de presiuni, nici de ispitiri. De altfel în atari seducțiuni nu se manifestă decât slăbiciune, pe când puterile cari ar avea oarecare drept de a cere sprijinul Italiei aprobă cu totul ca Italia să stea la o parte.

Atitudinea ostilă a lui Essad-pașa.

Viena. — Din Milano se anunță următoarele:

Locțiitorul consulului austro-ungar a părăsit Durazzo împreună cu dragomanul consulatului german și cu numeroși germani și austriaci, din cauza atitudinii ostile a lui Essad-pașa și a partizanilor săi.

Retragerea Rușilor din Bucovina.

București. — „Universul” de Mercuri, 21 Oct., publică următoarele telegrame:

Mamomița. — Trupele rusești au evacuat Marți după amiază Cernăuți, plecând prin Sadagura parte spre frontiera rusă, parte spre frontul de luptă din Galiția.

În ultimele zile patrulă de milițieni austriaci au atacat trupele rusești, cari s'au retras, evacuând diferite localități din Bucovina, cari au fost imediat ocupate de trupe austro-ungare.

Rușii au părăsit capitala Bucovinei fără luptă. Guvernatorul rus Evreinow a plecat seara la Noua-Suliță, unde a petrecut noaptea.

Cernăuți. — Evacuarea orașului Cernăuți a durat 34 de ore și s'a terminat Marți la orele 2 p. m. La orele 10 seara a sosit prima patrulă, compusă din 12 oameni. După aceea succesiv, în cursul nopții au sosit mai multe detașamente mici, cari au fost încavartate prin școli. Grosul armatei austro-ungare a început a sosi în oraș Mercuri la orele 11 a. m. Reocuparea orașului de către trupele austro-ungare a provocat manifestații de simpatii în oraș.

Luptele pe frontul oriental.

Berlin. — Dela cartierul principal se anunță oficial în 22 Octomvrie înainte de amiază: Luptele la canalul Yser continuă. 11 vase engleze sprijinesc artileria dușmană. La ost dela Dixmuiden, dușmanul a fost respins. Spre Ypern, trupele noastre înaintează. Luptele ce s'au dat spre nordvest și vest dela Lille au fost foarte crâncene, dar dușmanul s'a retras încet pe întreg frontul. Atacurile violente îndreptate dinspre Toul împotriva înălțimilor la sud de Thieucourt au fost respinse, având Francezii mari pierderi. S'a constatat fără îndoială, că amiralul englez, care comandază escadra din fața Ostendei, a putut fi reținut numai după multe stăruințe ale autorităților belgiene, ca să nu bombardeze orașul.

Pe frontul dela nordost părți din trupele noastre urmăresc dușmanul, care se retrage spre Ossowiec. Am făcut mai multe sute de prizonieri și am luat mai multe mitraliere. După luptele nedecise din zilele trecute, ieri nu s'a dat lupte la Varșovia și în Polonia unde lucrurile sunt în desfășurare.

Părerile germane despre atitudinea regelui Ferdinand I al României.

Berlin. — Din partea unei persoane de încredere s'a comunicat corespondentului ziarului „Vossische Zeitung” următoarele:

„Regele Ferdinand I e complet de acord cu predecesorul său în concepțiunea și rezolvirea chestiunilor externe și astfel politica României caracterizată prin înțelepciune și prudență, va păstra direcțiunea manifestată până acum.

S'a văzut iarăși, că cu toată aparenta unor fenomene discordante în viața publică a României, dinasticismul a pătruns adânc în masele poporului și s'a manifestat față de noul rege, căruia poporul român îi arată supunere și o încredere fără rezervă”.

Neutralitatea Bulgariei.

Roma. — Din Sofia se telegrafiază ziarului „Messaggero” că d. Ludskanoff, fostul ministru bulgar, fiind interviewat, ar fi declarat următoarele: În Bulgaria nu poate să fie vorba de nici un războiu nici în contra Serbiei și nici împotriva României, căci la Sofia oamenii politici sunt siguri că vor obține fără războiu atât Macedonia cât și noua Dobroge. Cabinetul Radoslawoff, care este favorabil politicii austriace, e silit de opinia publică să păstreze neutralitatea.

Tot în această privință, d. Madjaroff, noul ministru bulgar la Petrograd, a declarat că Bulgaria va rămâne neutră pe tot timpul războiului. (A. T. I.)

Măsuri pentru evitarea accidentelor prin mine plutitoare.

Viena. — În urma intervenției guvernului italian, guvernul austro-ungar a autorizat pe atașatul militar din Roma să meargă la Venetia cu un ofiter de marină austro-ungar specialist în chestie de mine spre a examina împrejurările în care s'a putut desface minele în Adriatică. Anchetă s'a terminat și a constatat că pîntr'o întâmplare fortuită, câteva din minele fixate pe coasta austro-ungară s'au detașat din locul unde au fost ancorate și duse de curent spre coasta italiană. Marina de război imperială și regală a luat imediat toate măsurile spre a preveni pe viitor atari accidente.

Nouii succese.

Budapesta. — Dela cartierul principal se anunță: În cursul luptelor, ce continuă de ambele părți ale râului Strviaz ne-a reușit să avansăm și în ținutul ce se întinde spre sud dela acest râu. La înălțimea de triangulațiune 668, dela Stary — Sambor spre sudost ne-a reușit să cucerim două poziții ale dușmanului. Dela Stary-Sambor spre nord-vest, linia noastră de bătaie se întinde până la drumul dela Staranol. După rapoartele de până acum, în luptele din urmă am făcut 3400 de prizonieri, între cari sunt 25 de ofițeri. Am capturat 25 de mitraliere.

Bulgaria și Turcia contra României(?)

Berlin. — „Daily Telegraph” primește din Atena știrea, că Bulgaria și Turcia au luat în-telegere, ca să atace împreună România, dacă ar fi ca aceasta să-i declare războiu Austro-Ungariei.

Conflictul ruso-persan.

Berlin. — Parlamentul persan a declarat ca insuficient, răspunsul guvernului rus la cererile Persiei.

In interesul țării, preoții mahomedani predieă războiul sfânt contra Rusiei.

Grecia va ajuta Serbia contra Bulgariei.

București. — Se anunță din Odessa:

— Cercurile diplomatice din Petrograd spun, că primul-ministru grec d. Venizelos a confirmat că Grecia va ajuta pe Serbia în cazul unei agresiuni din partea Bulgariei.

Olandezii decizi să apere neutralitatea.

Roma. — Ziarul „Daily Mail” primește din New-York știrea că ministrul plenipotențiar olandez, fiind întrebat dacă Țările de jos își vor păstra neutralitatea, a declarat că dacă va fi nevoie, Olandezii se vor bate până la moarte pentru apărarea neutralității lor. (A. T. I.)

Rusia vrea să treacă prin Bulgaria la Salonic.

Constantinopol. — Ziarele turcești constată, că în Rusia se comentează cu o agitație crescândă chestia închiderii Dardanelelor, ceea ce mai ales acum constituie o mare lovitură pentru Rusia, deoarece nu mai poate comunica cu Serbia prin Salonic și deoarece importante-le căi comerciale și navale sunt închise. Dat fiind faptul, că toate eforturile triplei antante pentru deschiderea Dardanelelor au rămas fără rezultat, guvernul rus face încercări să câștige o nouă linie de comunicație prin Bulgaria către porturile Salonic și De-deagaci.

În acest scop, după cum afirmă „Osmanischer Lloyd”, Savinsky, consulul rus din Sofia a cerut guvernului bulgar deschiderea porturilor Varna și Burgas. Savinsky a amenințat deadreptul pe guvernul bulgar și i-a pus în perspectivă retorsiuni, în cazul dacă Bulgaria ar refuza cererea guvernului rusesc. Se poate presupune, scrie numitul ziar, că cu toate amenințările Bulgaria nu va satisface cererea Rusiei.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 23 Oct.

Schimbarea guvernului român? Ni se comunică din București: „Independance Roumaine” vorbind despre știrile publicate de unele ziare în privința schimbării de guvern scrie:

„Nouă ne place să constatăm înalta idee patriotică de care sunt pătrunse toate conștiințele în această oră gravă, când evenimentele de afară pot exercita o influență decisivă asupra destinelor României. Aceste preocupări patriotice se vor afirma cu atât mai mult, cu cât noul rege are nevoie de sprijinul tuturor, de concursul tuturor bunelor voințe, pentru a îndeplini înalta Sa misiune. Nu se va certa nimeni pentru portofoliuri ministeriale. Ideia de partid a cedat pasul datoriei patriotice și această datorie stăpânește toate sufletele”.

Știri din România. Luni înainte de amiază a avut loc la Mitropolie un serviciu religios pentru defunctul rege, oficiat de către vicarul Mitropoliei, la care au luat parte toți dñii secretari generali de ministere, ofițerii superiori aflători în capitală și directorii din ministere.

— Duminică dimineața s'a oficiat la catedrala Sf. Iosif din capitală un parastas pentru odihna sufletului defunctului rege Carol. A asistat un public foarte numeros. Serviciul divin a fost oficiat de arhiepiscopul Netzhamer, asistat de clerul catedralei. Curtea regală a fost reprezentată prin d. colonel Costescu, aghiotant regal. Din partea guvernului a asistat d. Em. Porumbaru, ministru de externe. Mai era de față, de asemenea, comandantul pietei București, d. colonel Boboc. Corul catedralei a dat răspunsurile, iar după terminarea serviciului divin a intonat „Imnul regal”.

— „Monitorul Oficial” a publicat ultimul decret semnat de regele Carol în ziua de 26 Septemvrie v. adică cu 5 zi înainte de a-și da obștescul sfârșit. În baza acestui decret, ofițerii și trupa batalionului 2 vânători „Regina Elisabeta” vor purta cifra M. Sale reginei Elisabeta.

— Vineri, 3 Octomvrie v. c., orele 9 seara, a avut loc la Teatrul Național o serbare funerară cu următorul program:

Partea I-a: Balada din Carmen Saeculare, de St. O. Iosif și D. Anghel; „Danubiul”, de d. Z. Bârsan; Un cuvânt, de d. N. Iorga, citat de d. C. Nottara; Marsul funebru din Simfonia III („Eroica”) a lui Beethoven, cântată de orchestra ministerului cultelor și instrucțiunii publice, sub conducerea dñi D. Dinicu; Imnul regal, cântat de orchestra ministerului instrucțiunii publice. Partea II-a: Finalul din Simfonia V a lui Beethoven și Apus de Soare de B. Delavrancea, actul al III-lea.

— Sâmbătă 4 Octomvrie v. c., orele 11 a. m. s'a făcut la „Azilul orbilor Regina Elisabeta”, un parastas pentru odihna sufletului răposatului rege Carol I. Parastasul a fost oficiat de preotul Gh. Crețu, dela biserica Sf. Gheorghe (Capșa) împreună cu corul Azilului, condus de maestrul Gh. Buiuc, profesor la acel azil.

— D. Beldiman ministrul României la Berlin a sosit la București.

Amintiri despre regele Carol. Ziarul „Hamburgische Korrespondent” publică amintirile a doi mari comersanți din Hamburg, anume Berenberg Gassler și von Eckardt, cari au fost în audiență la regele Carol.

Regele Carol le-a povestit episoade din războiul cu Turcia și a insistat mai ales asupra îngratitudinii Rusiei. Rusia ceruse României, după ajutorul ce-i dăduse la Plevna, ca să cedeze o bucată din teritoriu românesc, România refuzând, Rusia a amenințat cu dezarmarea oștii românești. Atunci, a spus regele Carol, indignat peste măsură, am telegrafiat țarului că nu pot admite că această amenințare e serioasă, când mii de ostași români poartă pe pieptul lor crucea sfântului Gheorghe.

În retragerea lor Rușii s'au oprit în fața Bucureștilor, cu toate prescripțiile contrare ale convenției româno-ruse. Aceasta era o amenințare fățișe. Am dat ordin — a spus regele — ca

trupele noastre să se concentreze spre munte. Pentru a-și ajunge trupele regele Carol a trebuit să treacă pe dinaintea avangardelor rusești. Regele își amintea că a spus atunci însoțitorilor săi: „Dacă s'ar trage acum un foc de pușcă, războiul cu Rusia ar fi gata”.

Când chestia Dunărei era în toiul ei, a mai spus regele, trebuia să merg la Berlin ca naș al prințului Friderich Eitel, starea sănătății făcuse pe rege să renunțe. Comunicând aceasta lui Brătianu el îi răspunse că-l imploră să meargă la Berlin și Viena. Regele Carol a adăugat: „Brătianu a fost un mare bărbat de stat. I-am ascultat statul și lente”.

† **Iuon Brânzeu**, cantor gr. cat. a decedat în mod neașteptat în 20 Octomvrie n., în vârstă de 63 ani. Înmormântarea a avut loc în 22 Octomvrie n. în cimitirul gr. cat. din Coroeșteni. Odihnească în pace!

Grăniceri bulgari pe teritoriu românesc. Din Giurgiu, se comunică cu data de Marți:

Astăseară dezertorii români Mihail Iacob și Leonow Iacob cari se aflau în Bulgaria aflând de amnestia regală, au plecat dintr'un sat de lângă Ruscuiuk, unde locuiau, spre malul Dunărei pentru a trece la Giurgiu din Ruscuiuk. Dând de niște bărci ale unor pescari, ei au renunțat de a mai veni la Ruscuiuk și urcându-se într'o barcă au început să lopăteze.

Grănicerii bulgari Andrei Negeff, Ivan Ivanoff și Petcu Nedeff, dela pichetul bulgar, au tras focuri de pușcă asupra celor doi dezertorii somându-i să se oprească, aceștia însă continuând să avanseze spre malul românesc, cei trei grăniceri împreună cu barcașii Gh. Dimitroff și Stoian Mircoff s'au urcat de asemeni într'o barcă urmărind pe fugari.

Dezertorii români ajunși la malul românesc au debarcat și au fugit.

Grănicerii bulgari au debarcat și ei pe pământul românesc trăgând vre-o 36 de focuri asupra urmăriților.

Un grănicer român, Diaconu Udriște, auzind detunături s'a îndreptat în direcțiunea lor și cu ajutorul grănicerilor dela pichetul Slobozia, a arestat și dezarmat pe grănicerii bulgari precum și pe însoțitorii lor transportându-i la postul de grăniceri din Ramadan unde plutonierul Const. Rădulescu a început ancheta.

Maiorul de grăniceri bulgari din Ruscuiuk a făcut o adresă postului din Ramadan, prin care cere eliberarea celor 3 grăniceri.

Cererea i-a fost refuzată deoarece autoritățile superioare civile și militare dela noi, cari au fost înștiințate au ordonat facerea unei anchete și trimiterea atât a dezertorilor români cât și a grănicerilor bulgari la Siguranța generală a statului.

Moartea dnei Maiorescu. Din Heidelberg vine știrea că soția fostului prim-ministru, d. Titu Maiorescu a încetat acolo din viață într'un sanatoriu în urma unor îndelungate suferințe.

Înmormântarea dnei Maiorescu s'a făcut în mod provizoriu la Heidelberg. Mai târziu corpul neînsușit va fi adus în România.

D. T. Maiorescu, care de mai multe luni petrecea la Heidelberg, se va întoarce în curând în țară.

Tansmitem adânc îndureratei familii sincerile noastre condoleanțe.

Accidentul aviatorului locot. Capșa. Ni se scrie din București: Locotenentul aviator Capșa, care făcea Vineri sboruri cu un pasager, a suferit un accident. La un moment dat motorul s'a oprit. Aparatul a căzut și s'a stărâmat. Din fericire aviatorul și pasagerul său au scăpat neatinși.

Misiunea episcopului Miklóssy. După cum se anunță din Nyiregyháza, episcopul diecezei greco-catolice de Hajdudorogh, Ștefan Miklóssy a a dus în zilele trecute primul ministru într'o scrisoare la cunoștință, că și-a început activitatea în noua sa reședință din Nyiregyháza. Primul ministru, contele Ștefan Tisza i-a răspuns episcopului Miklóssy prin următoarea scrisoare:

„Ilustrissime dle episcop! Am primit cu multă înștiințare Ilustrității Voastre nr. 3500 datată în 7 Octomvrie a. c., că Ilustritatea Voastră V'ati început activitatea în reședința din Nyiregyháza, aleasă definitiv pentru episcopia gr. cat. de Hajdudorogh. Dorese ferbinte ca, acum rezolvându-se definitiv chestia reședinței Ilustritatea Voastră să Vă puteți dedica neconturbat misiunii naționale și bisericești, ce o aveți. Primiți manifesta deosebitei mele stime. Tisza”.

AVIZ.

Abonații restanțieri cărora li s'a sistat deja expediarea ziarului sunt rugați să-și achite restanțele. Cei ce doresc să continuăm a le trimite ziarul, binevoiască a ne trimite pe lângă restanța ce li s'a comunicat și abonamentul anticipativ pe cel puțin 1 lună, fără de care plată nu se trimite nîmănu ziarul.

Ne adresăm totodată și acelor prea stim. abonați, a căror abonament a expirat acum cu finea cvartalului, rugându-i, să nu uite a ne trimite abonamentul pe noul cvartal Octomvrie—Decemvrie, pentru ca și noi să le putem trimite ziarul fără întrerupere.

ADMINISTRAȚIA.

Ultima oră.

GERMANII ANEXEAZĂ BELGIA?

Frankfurt. — Ziarul „Frankfurter Zeitung” află din Petrograd, că guvernul german pregătește anexarea oficială a Belgiei la teritoriu imperiului german.

MOBILIZARE GENERALĂ ÎN PORTUGALIA.

Berlin. — Agenția de știri „Berlin Exchange Telegraph” anunță din Lisabona, că guvernul portughez a ordonat mobilizarea generală.

UN BLOC AL STATELOR NEUTRE.

Milano. — Se asigură că guvernul italian are intenția să depună mari eforturi pentru a forma un bloc al țărilor neutre, în scopul apărării intereselor respective în momentul încheierii păcii.

TURCIA A ORDONAT MOBILIZAREA GENERALĂ.

Constantinopol. — Guvernul turc a ordonat mobilizarea generală.

GERMANII LA HAMOND.

Colonia. — 2000 soldați germani au sosit la Hamond având foarte multe tunuri și numeroasă artilerie. Populația s'a refugiat în Olanda.

S'A INCEPUT BOMBARDAREA VARȘOVIEI.

Correspondenții de războiu comunică dela cartierul principal:

— Luptele ce se dau în Polonia decurg favorabil pe întreaga linie. Colosale forțe rusești încearcă să treacă peste Vistula, dar armatele aliate resping orice atac nou, pricinuind mari pierderi inamicului. Marele atac împotriva Varșoviei progesează în mod însemnat. Într'una din zilele viitoare va începe dinspre sudvest și sud asediul capitalei Poloniei. Ieri tunurile de asediu au început bombardarea liniei extreme de forturi a Varșoviei.

GUBERNIE PERSANĂ OCUPATĂ.

Copenhaga. — Ag. Reuter. — Trupele aliate turco-persane au ocupat capitala guberniilor Persiei.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Ioan Tr. Filip, Lugoșul inf. Am primit 7 Cor. abonament pe Quart. IV. a. c.
Dumitru Răbăgia, Caransebeș. Am primit 2 cor. 40 fileri abonament pe Oct. st. v.

Redactor responsabil: Constantin Savu.